



UNDERVISNINGS
MINISTERIET

Den 21. juni 2018

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag til Rådets henstilling om en samlet tilgang til sprogundervisning og sproglæring KOM(2018)272

1. Resumé

Kommissionen har offentliggjort sit forslag til rådshenstilling om en samlet tilgang til sprogundervisning og sproglæring. Forslaget er et bærende element i at indfri visionen om et europæisk uddannelsesområde i 2025.

Formålet med forslaget er at fremme sprogundervisning og sproglæring og henstille til medlemsstaterne om at gøre brug af samlede tilgange til at forbedre sprogundervisningen og sproglæringen på nationalt, regionalt og lokalt niveau samt sikre udviklingen af sproglig bevidsthed i skoler.

Regeringen hilser rådets henstilling om en samlet tilgang til sprogundervisning og sproglæring velkomment og ser det som et godt initiativ med mange positive elementer, som ligger på linje med mange af initiativerne i regeringens sprogstrategi, ligesom regeringen generelt finder det vigtigt, at Europas unge mestrer mere end ét sprog.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde sit forslag til rådshenstilling om en samlet tilgang til sprogundervisning og sproglæring den 22. maj 2018. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 24. maj 2018. Forslaget blev offentliggjort sammen med en meddelelse fra Kommissionen ”Opbygningen af et stærkere Europa gennem en stærkere ungdoms- uddannelses- og kulturpolitik”, og er en del af den såkaldte ’anden uddannelsespakke’ og en opfølgning på Det Europæiske Råds konklusioner af 14. december 2017. Den første uddannelsespakke kom i januar 2018 og omhandlede initiativer vedrørende nøglekompetencer, digitale færdigheder og inkluderende uddannelse. Forslaget er et af de bærende elementer i at indfri visionen om et europæisk uddannelsesområde i 2025. Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 165 og 166 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

3. Formål og indhold

Formål

Formålet med rådshenstillingen er at fremme sprogundervisning og sproglæring samt hjælpe flere unge til at blive kompetente sprogbrugere og tilegne sig et niveau som kvalificeret bruger i mindst et andet EU-sprog for afslutning af en ungdomsuddannelse og tilskynde dem til at tilegne sig endnu et sprog.

I begrundelsen for forslaget henleder Kommissionen opmærksomheden på, at næsten halvdelen af Europas borgere oplyser, at de ikke kan føre en samtale på andre sprog end modersmålet.

Indhold

I forslaget til rådshenstillingen om en samlet tilgang til sprogundervisning og sproglæring henstilles det til medlemsstaterne at undersøge mulighederne for at hjælpe alle børn og unge med at tilegne sig et niveau som kvalificeret bruger i mindst ét andet EU-sprog end det, der tales i skolen, og tilskynde dem til at tilegne sig endnu et sprog på niveau som selvstændig bruger.

Det henstilles til medlemsstaterne at gøre brug af samlede tilgange til at forbedre sprogundervisningen og sprogindlæringen på nationalt, regionalt og lokalt niveau i et relevant omfang og adressere alle sektorer indenfor uddannelse og indlæring.

Det henstilles til medlemsstaterne, som en del af en samlet strategi, at understøtte udviklingen af sproglig bevidsthed i skolen og på uddannelsessteder ved blandt andet at yde en aktiv støtte til elevers mobilitet, give lærere mulighed for at undervise på et specifikt sprog på hans/hendes respektive fagområde, styrke elevernes kompetencer indenfor skolens sprog som basis for videre indlæring samt tilbyde at vurdere sprogkompetencer, som ikke er en del af curriculum.

Det henstilles til medlemsstaterne at støtte lærere, undervisere og skoleledere i at udvikle sproglig bevidsthed ved at investere i uddannelse og videreuddannelse af sproglærere for at bibeholde et bredt tilbud om sprog, inkludere forberedelse af sproglig diversitet i klasselokalet og integrere læringmobilitet i alle sproglærereuddannelser, så nye lærere drager nytte af mindst seks måneders uddannelse og undervisningserfaring i udlandet.

Det henstilles til medlemsstaterne at udvikle monitoreringsmetoder til brug for at følge med i udviklingen af elevernes sprogkompetencer, samt at rapportere herom via de eksisterende referencerammer.

Til sidst i forslaget hilses Kommissionens tilbud velkommen om at støtte opfølgningen på henstillingen ved at facilitere videndeling blandt medlemsstaterne, udvikle samarbejdet med medlemsstaterne, herunder udvikle guidelines om forbindelsen mellem sproglæring og Den Fælles Europæiske Referenceramme for Sprog, samt følge op på implementeringen af rådshenstillingen.

Endeligt vil Kommissionen undersøge muligheden for et nyt europæisk benchmark om sprogkompetencer for at kunne give et mere fyldestgørende billede af udviklingen af sprogkompetencer i EU.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Forslaget til rådshenstilling medfører ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Forslaget til rådshenstilling forventes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, EU-budgettet, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

8. Høring

Forslaget blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 23. maj 2018. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

Danske Universiteter:

RUC glæder sig over, at Kommissionen har blik for vigtigheden af anerkendelse og udvikling af sproglige kompetencer for at skabe et stærkere europæisk arbejdsmarked og samfund. Vi vil især

fremhæve henstillingen om behovet for at anvende samlede tilgange til at forbedre sprogundervisningen, men også behovet for at anvende sprog i fagene. RUC vil – under henvisning til den danske nationale sprogstrategi – understrege, at alle videregående uddannelsesinstitutioner skal løfte i flok ved at kræve at sprogkompetencer har betydning i uddannelserne, både som adgang til viden og som mulighed for at anvende sprogene på arbejdsmarkedet efter gennemført uddannelse. Her kan vi fremhæve RUC's tilgang, der bygger på at integrere sproglig færdighed og kompetence i de studerendes faglighed (de såkaldte sprogprofiler).

Danske Lærerorganisationer International:

DLI, som er et samarbejde mellem de danske underviserorganisationer – BUPL, DLF, FSL, HL, GL, DM og Uddannelsesforbundet - støtter hensigten i forslaget om at fremme sprogundervisning og sprogfærdigheder hos borgerne i EU.

DLI anser det for positivt at sprogundervisningens rolle i forslaget bliver sat ind i en bredere dannelsesmæssig kontekst, herunder i forhold til interkulturelle kompetencer og 'literacy' i bred forstand. Vi kan også tilslutte os opmærksomheden på betydningen af at udvikle de pædagogiske og didaktiske tilgange til undervisningen, så længe det er med opmærksomheden omkring vigtigheden af at respektere lærernes professionelle autonomi. Digitale værktøjer kan bidrage positivt til sprogindlæringen, men er ikke i sig selv et kvalitetsstempel. Det afgørende er den faglige, pædagogiske og didaktiske kvalitet af de undervisningsmidler m.v. der anvendes på samme måde som det er tilfældet med analoge undervisningsmaterialer.

I forslaget er der særligt fokus på det antal af fremmedsprog som det ønskes at alle europæiske borgere mestrer og på hvilket niveau. Tillige foreslår Kommissionen et nyt europæisk benchmark om sprogkompetencer. DLI anser at en vellykket sprogstrategi og -politik indbefatter en balance mellem fokus på læringsmål og på rammer og indhold for undervisningen. Lærernes forberedelsestid og efteruddannelse fremhæves i forslaget, som vigtige forudsætninger for en sprogundervisning, hvilket DLI kan tilslutte sig. Der er således behov for investeringer i at fremme kvaliteten ved at skabe de bedste forudsætninger for god undervisning. Det forudsætter grundlæggende og langsigtede investeringer i uddannelse frem for kortvarige puljer til særlige formål.

DLI kan tilslutte sig ambitionen om at alle elever i EU tilegner sig to fremmedsprog inden afslutning af en ungdomsuddannelse. Det er afgørende at dette mål skal gælde alle former for ungdomsuddannelser – dvs. både de gymnasiale uddannelser og erhvervsuddannelserne. Det vil for Danmarks vedkommende kræve at der ses nærmere på nogle af de hindringer der er for at nå målene for de forskellige ungdomsuddannelsesformer.

DLI kan fuldt tilslutte sig nødvendigheden af at anerkende alle elevers sproglige kompetencer, herunder kompetencer i sprog der ikke undervises i på skolen, som forudsætning for at fremme alle elevers sproglige udvikling og tilegnelse af kompetencer og færdigheder. Det er endvidere positivt at der er fokus på behovet for at støtte lærere, undervisere og skoleledere i arbejdet med at udvikle den sproglige opmærksomhed, herunder ved at medtage forberedelse til sproglig mangfoldighed i klasseværelset i grunduddannelsen og den løbende faglige udvikling af lærere og skoleledere.

I forhold til brugen af digitale værktøjer til sprogundervisning og faglig udvikling af undervisningspersonale er det nødvendigt at det primære fokus er på at udvikle værktøjer af høj faglig, pædagogisk og didaktisk kvalitet som er relevant i den aktuelle undervisningssammenhæng, uanset om der er tale om digitale eller analoge værktøjer og undervisningsmateriale. Det er således ikke en kvalitet i

sig selv at værktøj eller undervisningsmateriale er digitalt – det afgørende er at det bidrager til at fremme den sproglige forståelse, færdigheder og kompetencer bedst muligt i den relevante kontekst.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser rådets henstilling om en samlet tilgang til sprogundervisning og sprogindlæring velkomment og ser det som et godt initiativ med mange positive elementer, som ligger på linje med mange af initiativerne i regeringens sprogstrategi, ligesom regeringen generelt finder det vigtigt, at Europas unge mestrer mere end ét sprog.

Det bemærkes, at der bør kastes mere lys over Kommissionens henstilling til medlemsstaterne om at sikre udviklingen af sproglig bevidsthed ved at tilbyde realkompetencevurdering af sprogkompetencer. Allerede i dag findes muligheden for, at elever kan få vurderet og eventuelt få merit for deres realkompetence i et sprog, der findes i den gymnasiale fagrække. Det vurderes som mindre hensigtsmæssigt at vurdere realkompetencer i et sprog, hvor det alligevel ikke vil være muligt at give merit, og det bør ikke medføre øgede administrative byrder for institutionerne. Endvidere bør der kastes mere lys over ideen bag Kommissionens betragtning om et videre arbejde hen mod et forslag om et nyt europæisk benchmark. Et benchmark bør ikke være en egentlig fælleseuropæisk sprogtest, men derimod et benchmark, hvor der fokuseres på både elevernes sprogkompetence og det øvrige indhold i sprogfagene, herunder kulturforståelse mv., der er essentielle i en dansk gymnasial kontekst.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.